12/05/2022

Ο Μητροπολίτης Μάνης σε βιβλιοπαρουσίαση στο Τμήμα Χημείας του ΕΚΠΑ

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Μάνης

Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μάνης κ. Χρυσόστομος Γ' χθες παρέστη και μίλησε στην εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στο Τμήμα Χημείας του Πανεπιστημίου Αθηνών και είχε ως θέμα την παρουσίαση του βιβλίου των Θωμά Μαυρομούστακου, καθηγητού της Χημείας και Σωτηρίου Δεσπότη, καθηγητού της Θεολογίας, εκδόσεως Πανεπιστημίου Αθηνών.

Παρακάτω παραθέτουμε την εισήγηση του Σεβασμιωτάτου:

Τό βιβλίο, τῶν καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν τῆς Χημείας κ. Θωμᾶ Μαυρομούστακου καί Θεολογίας κ. Σωτηρίου Δεσπότη εἶναι ἐξαιρετικό, πρωτότυπο καί λίαν χρήσιμο καί ἔπρεπε νά πραγματοποιηθεῖ ἡ παροῦσα

παρουσίαση.

Ὁ τίτλος τοῦ συγγράμματος εἶναι: «Θεολογική καί Χημική Ἐπισκόπηση τῆς Ἀνάστασης τοῦ Λαζάρου καί τοῦ Χριστοῦ σύμφωνα μέ τό κατά Ἰωάννην Εὐαγγέλιο» καί ἔκδοση Ἐθνικοῦ καί Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν 2022, σελίδες 250.

Δέν θά προχωρήσω σέ παρουσίαση τῶν ὀκτώ κεφαλαίων, μόνον θά ὑπογραμμίσω τήν σημαντική καί ἀξιόλογη βιβλιογραφία πού χρησιμοποιήθηκε γιά τήν σύνταξη τῆς μελέτης τόσο τήν ἑλληνική ὅσο καί τήν ξένη. Ὡστόσο, θά ἤθελα νά σημειώσω μόνο, ὅτι στή σελίδα 202, ἔπρεπε νά γραφεῖ ἡ χρονολογία, τό ἔτος 2016 ὅπου ξεκίνησε ἡ συντήρηση καί ἡ ἀποκατάσταση τοῦ Παναγίου Τάφου ἀπό τήν διεπιστημονική ὁμάδα τοῦ ΕΜΠ καί ὅτι τό 2017 παραδόθηκε τό ὅλο ἔργο της. Καί τοῦτο διά τήν ἀκρίβειαν τῆς ὅλης μελέτης. Ἐπίσης σχετικά μέ τόν Λάζαρο στή σελίδα 201 ἀντί τοῦ ρήματος «θά καταλήξει Ἐπίσκοπος» θά μποροῦσε νά γραφεῖ «θά χειροτονηθεῖ Ἐπίσκοπος».

Εἰδικότερα, θά ὁμιλήσω γιά τήν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ. Εἶναι γεγονός ὅτι ὅλες οἱ ἐπιστῆμες ἔρχονται καί συμβάλλουν καί στό μέγιστο αὐτό γεγονός, ὅπως καί σέ ἄλλα θέματα τῆς Καινῆς Διαθήκης. Ἤτοι, Θεολογία, Φιλολογία, Ἱστορία, Ἀρχαιολογία, Γεωγραφία, Νομική ἐπιστήμη, Ἰατροδικαστική καί τώρα καί ἡ Χημεία, ὅπως ἐν προκειμένῳ.

Εἰδικότερα, ἡ Θεολογία θά στηριχθεῖ στά γραπτά μνημεῖα, τήν Παλαιά καί Καινή Διαθήκη καί θά χρησιμοποιήσει τήν κατά γράμμα ἑρμηνεία καί μέθοδο, τήν ἱστορική, τήν τυπολογική ἀλλά καί τήν ἀλληγορική μέθοδο. Ἄλλοτε θ’ ἀκολουθήσει τήν Ἀλεξανδρινή Σχολή καί ἄλλοτε τήν Ἀντιοχειανή, ὡς γνωρίζουν οἱ θεολόγοι ἐπιστήμονες. Ἀπό κοντά, ὁπωσδήποτε ἡ φιλολογία γιά τήν ἑρμηνευτική προσέγγιση ἀλλά καί ἐμβάθυνση τῶν λέξεων, τῶν ὅρων, τῆς ἐτυμολογίας τῶν λέξεων, τῆς ἑρμηνείας τῶν φράσεων. Ἡ Ἱστορία θά βοηθήσει μαζί μέ τήν Ἀρχαιολογία γιά τόν χρονικό προσδιορισμό τῶν γεγονότων, τίς συνθῆκες τῆς ἐποχῆς, θά καταγράψει τά γεγονότα.

Ἔπειτα, ἡ Γεωγραφία θά προσδιορίσει πόλεις, κωμοπόλεις, χωρία καί τίς θέσεις τους. Ἀκόμη ἔχουμε τήν Νομική ἐπιστήμη ἡ ὁποία θά ἐξετάσει καί θά παρουσιάσει τήν δίκη καί τήν καταδίκη εἰς θάνατον τοῦ Χριστοῦ. Σημαντικές, εἰρήσθω ἐν παρόδῳ, εἶναι οἱ μελέτες τοῦ ἀειμνήστου Γυμνασιάρχου Νικολάου Πετροπούλου, «ἡ Δίκη τοῦ Χριστοῦ», Ἀθῆναι 1936, τοῦ Ἀρεοπαγίτου Εὐαγγέλου Ἀνδριανοῦ, μέ τόν τίτλο «ἡ Δίκη τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ», Ἀθῆναι 2015 καί τοῦ ἐπιτίμου Ἀντιπροέδρου τοῦ Ἀρείου Πάγου Θεοδώρου Λαφαζάνου, ἐπίσης μέ τόν τίτλο «ἡ Δίκη τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ», Ἀθήνα 2020.

Συνάμα, ἡ Ἰατροδικαστική ἐπιστήμη θά μᾶς δώσει νά καταλάβουμε τί σημαίνει «ἐν τοῖς πράγμασι», σταυρικός θάνατος. Ἀξιόλογη εἶναι, ἐν προκειμένῳ, ἡ συνέντευξη στίς 4/5/2013 τοῦ Προϊσταμένου τῆς Ἰατροδικαστικῆς Ὑπηρεσίας Ἀθηνῶν Φιλίππου Κουτσάφτη, στήν ἐφημερίδα «Κυριακάτικη Δημοκρατία».

Ἐπίσης καί ἡ Ἀριθμητική θά συνδράμει στόν συμβολισμό τῶν ἀριθμῶν ὡς ἐπίσης καί ἡ Ἀστρονομία διά τά γενόμενα μέ τόν θάνατο τοῦ Χριστοῦ. Εἰδικότερα, τό παρόν βιβλίο ἔχει ἀρκετές σελίδες γιά τήν συμβολική τῶν ἀριθμῶν.

Καί ἰδού τώρα, ἴσως γιά πρώτη φορά ἔρχεται καί ἡ ἐπιστήμη τῆς Χημείας. Θά μᾶς μιλήσει γιά τό «μῖγμα σμύρνης καί ἀλόης ὡς λίτρας ἑκατόν» (Ἰω. 19, 39) τά ἀρώματα τῆς ταφῆς τοῦ Χριστοῦ ὡς καί διά τά ὀθόνια καί τό σουδάριον (Ἰω. 20, 6-7), τά κείμενα στόν κενό τάφο.

Ὅλα βεβαίως τά ἀνωτέρω χρειάζονται καί ἀποδεικνύεται διά μία ἀκόμη φορά ὅτι δέν συγκρούεται θρησκεία καί ἐπιστήμη ἀλλ’ ὅτι εἶναι παράλληλοι δρόμοι μέ διακεκριμένα τά ὅρια τους.

Κατ’ ἀκολουθίαν, ἀφοῦ, συγχαρῶ τούς ἀξιολόγους συγγραφεῖς γιά τό πόνημά τους αὐτό θά προχωρήσω μιλῶντας γιά τό «θαῦμα τῶν θαυμάτων», τό μέγιστο αὐτό γεγονός καί ἀνερμήνευτο θεῖο μυστήριο τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ.

1ον.

Εἰδικότερα θά σημειώσω τά κάτωθι: Εἶναι γεγονός ὅτι ἔχουμε πολλές ἀναστάσεις στήν Ἁγία Γραφή ὅπως:

1. Ὁ Προφ. Ἠλίας ἀνέστησεν τόν υἱόν τῆς χήρας τῶν Σαρεπτῶν, (Γ’ Βασ. ΙΖ’. 17-23).
2. Ὁ Προφ. Ἐλισσαιέ ἀνέστησεν τόν υἱόν τῆς Σουναμίτιδος, (Δ’ Βασ. Δ’. 14-35).
3. Τά ὀστᾶ τοῦ Ἐλισσαιέ ἀνέστησαν ἕνα νεκρόν (Δ’ Βασ. ΙΓ’. 20-21).
4. Ὁ Ἰησοῦς ἀνέστησεν τόν υἱόν τῆς χήρας τῆς Ναΐν, (Λουκ. Ζ’, 11-16).
5. Ὁ Ἰησοῦς ἀνέστησεν τήν κόρη τοῦ Ἰαείρου, (Λουκ. Η’. 49-56).
6. Ὁ Ἰησοῦς ἀνέστησεν τόν τετραήμερον Λάζαρον, (Ἰωάν. ΙΑ. 43-44).
7. Οἱ ἀναστηθέντες ἐξ αἰτίας τῆς Σταυρώσεως τοῦ Ἰησοῦ (Ματθ. Κζ’. 52-53).
8. Ὁ Πέτρος ἀνέστησεν τήν Ταβιθά, (Πράξ. Θ’. 36-41).
9. Ὁ Παῦλος ἀνέστησεν τόν νεαρόν Εὔτυχον, (Πράξ. Κ’. 7-12).

Ἡ διαφορά ὅμως ὅλων αὐτῶν τῶν ἀναστάσεων, ἐκ τῆς τοῦ Κυρίου Ἀναστάσεως εἶναι ἡ ἑξῆς: Ὅτι ὅλοι ἀνεστήθησαν, (ὑπό ἄλλων), ἐνῶ ὁ Ἰησοῦς, ἀνέστη ὁ Ἴδιος.

*

Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἡ νίκη κατά τοῦ θανάτου καί ἡ ἐπ' αὐτοῦ κυριαρχία. Μόνον ὁ Χριστός ἀνεστήθη ὁ ἴδιος, ὅπως εἴπαμε, καί τοῦτο ἐκφράζει τό Βασιλικόν ἀξίωμα Αὐτοῦ. Ὁ Χριστός εἶναι κύριος τῶν πάντων καί αὐτοῦ ἀκόμη τοῦ θανάτου. Δέν εἶναι ἕνα ἁπλό γεγονός, ἀλλά τό κύριον, βασικόν καί κεντρικόν γεγονός τῆς ὅλης χριστιανικῆς πίστεως καί διδασκαλίας καί ὅπως σπουδαίως συνέβαλε στό σημεῖο αὐτό μέ τήν θεολογική του σκέψη καί ἐμπειρία ὁ καθηγητής Δεσπότης.

Ἡ Ἀνάστασις εἶναι βέβαια φυσικό ἐπακολούθημα τῆς θεότητος τοῦ Χριστοῦ. Μόνον ἔτσι δύναται νά ἑρμηνευθεῖ. Ὁ Χριστός ἔπαθεν ὡς ἄνθρωπος, ἀνέστη ὅμως ὡς Θεός. Ἡ μέν σταύρωσις ἐξηγεῖται ἐκ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ἡ δέ ἀνάστασις ἐκ τῆς θείας αὐτοῦ φύσεως.

Οἱ μαθητές Του ἐκεῖ στηρίχθηκαν διά τό ἀποστολικόν τους ἔργον. Ἡ Ἀνάστασις εἶναι ἡ ἀφετηρία τους. Ἄλλωστε, ὡς γράφει, ὁ Ἀπ. Παῦλος: «Εἰ Χριστός οὐκ ἐγήγερται, κενόν ἄρα τό κήρυγμα ἡμῶν, κενή καί ἡ πίστις ἡμῶν» (Α' Κορ. 15, 14).

Ἔτσι, ἡ Ἀνάστασις κατέχει καί στήν ὅλη ζωή τῆς Ἐκκλησίας κεντρική θέση. Εἶναι

μάλιστα γιά τήν ὀρθόδοξη λατρευτική ζωή πολύ σημαντικόν γεγονός πού πληρώνει τά πάντα. Νυχθημερόν ὑμνεῖται ἡ Ἀνάστασις. Κάθε Κυριακή εἶναι ἡ ἑορτή τῆς Ἀναστάσεως. Αὐτή αὕτη ἡ Θ. Λειτουργία εἶναι Ἀνάστασις. Καί ἡ θεία Κοινωνία, Πάσχα. Γι' αὐτό καί ἡ ὀρθόδοξη Ἐκκλησία ἔχει λεχθεῖ, ὅτι εἶναι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀναστάσεως.

2ον.

Τά ἱερά ἀντικείμενα, τό μῖγμα σμύρνης καί ἀλόης τοῦ Νικοδήμου, τά ὀθόνια καί τό σουδάριον τοῦ τάφου ἀποτελοῦν αὐθεντικά καί ἰσχυρά στοιχεῖα τοῦ θανάτου, τῆς ταφῆς καί στή συνέχεια τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ. Ἐν προκειμένῳ, ὁ Εὐαγγελιστής Ἰωάννης εἶναι σαφής καί μέ λεπτομέρειες στήν ὅλη περιγραφή του καταρρίπτοντας τίς θεωρίες καί τά φληναφήματα περί τοῦ ἀντιθέτου τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου. Γράφει πολύ χαρακτηριστικά: «Ἔρχεται οὖν Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα καὶ τὸ σουδάριον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον, ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλιγμένον εἰς ἕνα τόπον» (Ἰω. 20, 6-7).

3ον.

Ὀλίγα καί περί τοῦ Ἅδου. Ὁ Ἅδης δέν εἶναι ὁ τάφος. Καί τοῦτο διότι ἡ ψυχή τοῦ Χριστοῦ δέν ἐτάφη. Ἐξ ἄλλου, ἡ λέξη ἅδης δέν εἶναι ταυτόσημος πρός τήν λέξη τάφος.

Οὔτε τόν θάνατον σημαίνει, καθ' ὅτι ἡ ψυχή δέν πέθανε.

Οὔτε τόπον σημαίνει, διότι οἱ ἔννοιες τόπος καί χρόνος δέν ἰσχύουν γιά τά πνεύματα.

Ὅλα αὐτά λέγονται «τροπικῶς» διά «τό ἀσθενές ἡμῶν» κατά τούς θεοφόρους πατέρες.

Ἕνα τροπάριο τά λέγει ὅλα καί εἶναι πολύ χαρακτηριστικό: «Ἐν τάφῳ σωματικῶς, ἐν Ἅδου δέ μετά ψυχῆς ὡς Θεός, ἐν παραδείσῳ δέ μετά ληστοῦ καί ἐν θρόνῳ ὑπῆρχες Χριστέ, μετά Πατρός καί Πνεύματος, πάντα πληρῶν ὁ ἀπερίγραπτος» καί ὁ ἱερεύς τότε, θυμιάζει τήν Ἁγία Τράπεζα πού συμβολίζει τόν τάφο τοῦ Χριστοῦ.

Ὁ Ἀπ. Πέτρος γράφει γιά τό ἔργο τοῦ Χριστοῦ στόν Ἅδη. «Χριστός ἅπαξ περί ἁμαρτιῶν ἀπέθανε, θανατωθείς μέν σαρκί, ζωοποιηθείς δέ πνεύματι˙ ἐνῶ καί τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασι πορευθείς ἐκήρυξεν, ἀπειθήσασί ποτε, ὅτε ἀπεξεδέχετο ἡ τοῦ Θεοῦ μακροθυμία ἐν ἡμέραις Νῶε κατασκευαζομένης κιβωτοῦ, εἰς ἣν ὀλίγοι, τοὐτέστιν ὀκτώ ψυχαί, διεσώθησαν δι’ ὕδατος» (Α’ Πέτρ. 3, 20).

Ἐπίσης ὁ Ἀπ. Πέτρος γράφει ὅτι ὁ Χριστός «ἐν νεκροῖς εὐηγγελίσθη» (Α’ Πέτρ. 4, 6). Ὁ Ἀπ. Παῦλος ἐπίσης ὁμιλεῖ γιά τά «καταχθόνια» ὅπου ἐπῆγε καί κήρυξε ὁ Χριστός (Φιλιπ. 2, 10-11).

Ἔπειτα ἡ ἔκφραση ὅτι ὁ Χριστός ἀνέστη ἐκ νεκρῶν ὑποδηλοῖ ὅτι πρό τῆς ἀναστάσεως βρισκόταν μετά τῶν νεκρῶν διαμενόντων στόν Ἅδη.

*

4ον.

Τό βίωμα τῆς Ἀναστάσεως: Εἶναι γεγονός, ὅτι ζοῦμε πλέον στήν ἐποχή τῆς παγκοσμιοποίησης, ὅπου ἀπό τήν μία ἡμέρα ὑπάρχει ἡ ἀπειλή τῆς ἀπεχθοῦς ἀνασφάλειας καί ἀπό τήν ἄλλη ἡ εὐδαιμονιστική, ὑλιστική ἀντίληψη τῆς ζωῆς. Στό κέντρο βρίσκεται ὁ ἄνθρωπος. Καί αὐτός ὁ μεταμοντέρνος ἄνθρωπος φαίνεται νά προτιμᾷ τόν δρόμο τῆς αὐτονομίας, τῆς αὐτάρκειας, τῆς λογικῆς του καί μόνον. Τό cogito ergo sum τοῦ Descartes, στέκεται ὄχι μόνο, στήν ἀρχή τῶν νέων χρόνων, ἀλλά καί προσδιορίζει τήν ὅλη πορεία, μέχρι καί σήμερα. Ὁ νεο – ὀρθολογισμός γίνεται ὁ μικρός ἤ ὁ μεγάλος θεός καί τό κριτήριο, ὡς ἕνα ἄλλο «ἀλάθητο» ὡς καί τό «μέτρον πάντων ἄνθρωπος», καθίσταται κυρίαρχο σ’ ὅλες τίς δομές τῆς κοινωνίας μας.

Ὡστόσο, τά προβλήματα τοῦ ἀνθρώπου δέν ἐλαττώνονται καί ἡ βασική ὀντολογική κατηγορία τῆς ὕπαρξης παραμένει ἀλύτρωτη. Ἐξακολουθεῖ καί ὁ ἄνθρωπος τοῦ 21ου αἰῶνα νά νοιώθει τό ἀνικανοποίητο κενό μέσα του καί νά ταράσσεται ἀλλά καί νά προβληματίζεται γιά τό γεγονός τοῦ θανάτου.

Ἀλλ’ ὅμως, ἔρχεται μπροστά στόν σύγχρονο ἄνθρωπο, τό πρωτοφανές καί ἐκπληκτικό γεγονός τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ. Ἀκούγεται τό: «Θανάτου ἑορτάζομεν νέκρωσιν» καί ἠχεῖ τό: «Χριστός Ἀνέστη». Ὁ Ἀναστάς Κύριος κατενίκησε πλέον τόν θάνατον.

Ἀλλά ἀνεβαίνει ἄδολα στόν νοῦ μας καί ἕνα ἄλλο ἐρώτημα: Αὐτόν τόν Ἀναστάντα, τόν χρειαζόμεθα; Σέ καιρούς τῶν ἀνακαλύψεων τοῦ DNA, τῆς ἐξερεύνησης ἄλλων πλανητῶν καί σέ μία κοινωνία κατακλυσμένη ἀπό τά τεχνολογικά ἐπιτεύγματα, σ’

ἕνα κόσμο τῶν τρομακτικῶν πολεμικῶν μέσων καί τῶν ραγδαίων ἐξελίξεων, ὁ Ἀναστάς ἐκ νεκρῶν, Ἰησοῦς Χριστός τί μπορεῖ νά μᾶς προσφέρει; Πρόκειται γιά ἕνα ὑπαρκτό ἐρώτημα, τό ὁποῖο συνεχῶς ἔρχεται στό προσκήνιο.

Ὡστόσο, ἡ ἀπάντηση μυσταγωγικῶς βρίσκεται στόν Πανάγιο Τάφο, ἐκεῖ στό «καινό μνημεῖο». Ὁ κενός τάφος εἶναι ἐκεῖνος πού δίνει τήν πληροφορία, τήν καλή ἀγγελία, τό Εὐαγγέλιο τῆς ἄλλης βιοτῆς. Ἡ Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἕνα συγκεκριμένο ἱστορικό γεγονός. Γι' αὐτό καί ὁ Χριστός, δέν μπορεῖ νά περικλείεται σέ μία ἰδεολογία, δέν μαθαίνεται ἀπό τίς βιογραφίες τῶν ἐγκυκλοπαιδειῶν, δέν ἐκφράζεται μέ τίς κινηματογραφικές ταινίες, δέν παίζεται ἐπί σκηνῆς τῶν θεάτρων. Δέν εἶναι σημεῖο τοῦ internet. Ὁ Ἀναστάς, εἶναι τό «μυστήριο τῶν αἰώνων», γιατί «ἠγέρθη ὄντως», καί οἱ ἐμφανίσεις Του, ἀποδεικνύουν καταφανέστατα αὐτό τό «θαῦμα τῶν θαυμάτων». Οὐδόλως ἰσχύει ἡ ἐσφαλμένη ἀντίληψη «πίστευε καί μή ἐρεύνα» ἀλλά «φέρε τόν δάκτυλόν σου ὧδε καί ἴδε τάς χεῖρας μου καί φέρε τήν χεῖρα σου καί βάλε εἰς τήν πλευράν μου καί μή γίνου ἄπιστος ἀλλά πιστός» (Ἰω. 20, 27). Ἔτσι, ἡ Ἀνάσταση τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καθίσταται τελικά ἕνα δύσκολο θέμα, ὅταν δέν μπορεῖς νά διαθέσεις ἐκείνη, τήν ἄλλη διόπτρα, τῆς πίστεως. Ἄλλωστε, ὁ Ἴδιος ὁ Χριστός εἶναι Ἐκεῖνος πού ἀφήνει καί ἀποκαλύπτεται καί βιώνεται ὑπαρξιακά, συνειδητά στούς πιστεύοντες.

Εἶναι, λοιπόν, φανερό ὅτι ἡ μαρτυρία τῆς Ἀναστάσεως ἔχει καθοριστική σημασία καί ἀξία γιά τόν κάθε ἄνθρωπο, ὅπου γῆς. Σ' αὐτό τό Πρόσωπο τοῦ Ἀναστάντος συναντᾶμε τήν νίκη κατά τοῦ θανάτου, τοῦ μεγίστου αὐτοῦ ὀδυνηροῦ μυστηρίου γιά τήν ἀνθρώπινη ὕπαρξη καί αὐτό τό Πανάγιο Πρόσωπό Του καταγλυκαίνει τήν ὕπαρξή μας καί ἀποτελεῖ τό πλήρωμα τῆς ψυχῆς.

Μόνο, τελικά, μέ τόν Ἀναστάντα ἀπολαμβάνουμε τήν χαρά, στήν ἀπελπισία μας. Δίνουμε νόημα στόν σκοπό τῆς ἐπίγειας ζωῆς μας. Βρίσκουμε τήν πορεία πρός τό summum bonum, πού ταυτίζεται μέ τόν λόγο Ἐκείνου, στήν «ἐπί τοῦ Ὄρους Ὁμιλία» Του. «Ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι, ὥσπερ ὁ Πατήρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τέλειός ἐστιν». (Ματθ. 5, 48).

Θ. ΜΑΥΡΟΜΟΥΣΤΑΚΟΣ
Καθηγητής Τμήματος Χημείας, ΕΚΠΑ
Διδάκτωρ Κοινωνικής Θεολογίας, ΕΚΠΑ

Σ. ΔΕΣΠΟΤΗΣ
Καθηγητής Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας, ΕΚΠΑ

ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΧΗΜΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΛΑΖΑΡΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟ

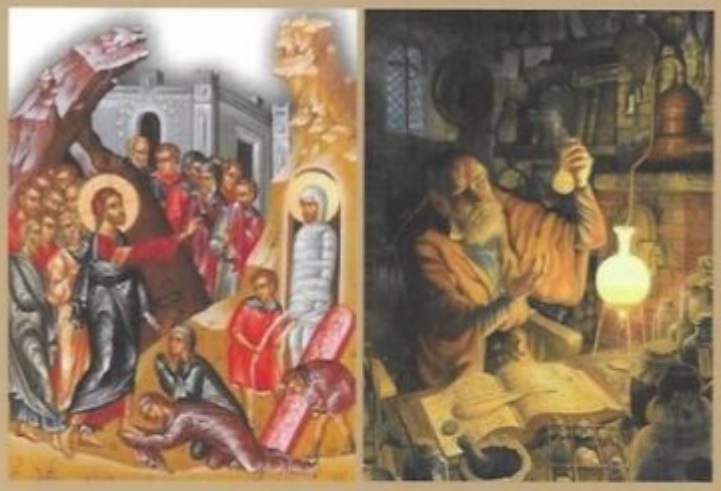

εκδόσεις
Εθνικού και Καποδιστριακού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Τυπογραφείο Τύπων Ι.Μ. Μάνης